

Belgia sõdurite õppus Tallinna vanglas

► Kaitsevägi korraldab 3.-7. aprillini NATO lahingugrupi Belgia kompanii kaitseväljastelise endise Tallinna vangla territooriumil (Magasini 35) treeninglahingu, milles osaleb ligi 200 sõdurit. Harjutustel kasutatakse treeningmootori – käsituli- ja paukpadruneid, suitsugranaate ja lõhkepakette, mis tekitavad müra kella 8-22, seega kohalike elanike öörahu ei häirita. Kaitsevägi hoolitseb elanike turvalisuse eest ning loodab mõistvale suhtumisele. Õppuste eest vastutab leitnant Lauri Lasimer (tel 5387 0658 või lauri.lasimer@mil.ee), kelle poole saab pöörduda probleemide ja küsimuste korral.

Raamatukogubuss kingib reise raamatuid

► Täna sõidab keskraamatukogu buss Katarina Jee neljandat korda lennujaama ja bussijaama, et anda mõlema reisiraamatukogu jaoks üle kastid lasteraamatutega. Kingiga soovib keskraamatukogu rahvusvahelise lasteraamatupäeva puhul rõhutada lugemise olulisust lapse mitmekülgse arenemise ning aidata kaasa lasteraamatute kättesaadavusele. Reisiraamatukogu raamatut saab lugeda kohapeal, lubatud on raamat reisisse kaasa võtta ja naastes see tagasi tuua. Rahvusvahelist lasteraamatupäeva tähistatakse Taani kirjaniku Hans Christian Andersenini sünniaastapäeval 2. aprillil, sel aastal möödub tema sünnist 214 aastat.

Noorteühingud saavad taotleda toetust

► Spordi- ja noorsooamet ootab täna viimast päeva noorteühingutelt taotlusi, et toetada ühingute äri- ja kontoriruumide ülalpidamist. Taotlusi saavad esitada kõik Tallinnas noorsootöoga tegelevad ühingud, kelle vähemalt 60 liikmest kaks kolmandikku moodustavad 7-26-aastased. Toetuse andmisel eelistab linn noorte osalust ning omaalgatussoodustavaid ettevõtmisi, mis aitavad noori kaasata. Info tel 614 7496 ja www.tallinn.ee/noorteinfo/Teenus-Noorteühingute-toetus.

ENDINE SÕLTLANE: Läk vanamoodi jätkates ka o

• Lootuse küla algusaegadel kogusid elanikud selle vastu ligi 500 allkirja, nüüd aga kaitseb küla päästekomando

► «Sõltuvuses inimene õpib väga kiiresti manipuleerima ja kasutab kõiki ära. Ta jookseb uksest välja ka vanaema telekaga, et see maha müüa,» kirjeldab inimesi pudeli või süstla küüsis päästva Lootuse küla looja Märt Vähi oma «kliente». «Rääkida võib kaassõltuvusest, sest lõpuks hakkab terve pere elu tiirlema selle inimese probleemi ümber ning pereliikmete oma elud hakkavad hävinema. Vanemad annavad ära oma viimase pensioniraha ja on ise ilma, lootuses noort aidata. Tegelikult läheb kõik hoopis vastupidi.»

Kai Maran
kai.maran@tallinnlv.ee

Mööda teed jalutab naine koos väikese tütreaga. Hirm last oma sõltuvusele kaotada sundis teda tuntuks keskusesse abi otsima tulema.

Läheduses kostab tööriistade hääli. Aastaid pisivargustega uimastidoosi raha hankinud narkomaan, kes lubas põlglikult, et ta kunagi kella üheksast viieni tööd tegema ei hakka, vihub nüüd saekaatriks palکیدest laudu ja laudadest kaubaaluseid teha. Tal on tekkinud hasart, kas suudab teha päeva jooksul rohkem aluseid kui tema kaaslastel. Ka koristama, enda eest hoolitsema ja musti sokke mitte põrandale vedelema jätmata on ta õppinud.

Veidi eemal kohtub ilusa männimetsa rüpes väikefirma omanikust pereisa oma naise ja lastega. Veel paar kuud tagasi oleks märkamatu tema igapäevaseks kaaslasteks saanud alkohol kogu tema pere hävitanud. Nüüd on mehel lootust, sest Lootuse küla programmi abil pole ta tilkagi kangemat kraami võtnud.

Paljud, kes küla abil «puhtaks» saanud, jäävad sinna tööle, aidates teisigi mülkast välja rabeleda. Vabatahtlikult tulevad Riisipere lähedale Lootuse külla abi saama ka paljud sõltuvustega kimpus Tallinna elanikud.

Viimased riskikäitumise uuringud näitavad, et puhtalt uudishimust on narkootikumide 15- või 16-aastaselt proovinud juba 38% õpilastest. Lootuse küla tegevjuhi Raiman Kuke sõnul võivad esmaseks ärgitajaks saada filmi- ja meediakangelased. «Noored otsivad ühtekuuluvust – olin ise 12-aastane, kui esimest korda kanepit tarvitasin,» rääkis Kukk. «Lugesin meediat ja vaatasin filme räpi

elustiilist, mis enamasti näitasid kanepitarvitamist soodsas valguses – et see on lahe ja tossu tuleb! Mõtlesin, et selline elustiil on üsna äge, ja unistasin, et minust saab veel kunagi väga rikas inimene. Et kanep avab mulle uue horisondi, mis aitab mul selles olla targem kui teised. Olin kuulnud ka jutte sellest, kui rahustav on kanep – et alkohol on samas see, mis sind vägivaldseks teeb. Minagi läksin sellise müüdi õnge ja uskusin, et see vastab tõele.»

Uksed hakkasid sulguma

Vastupidi virtuaalsele maailmale rikkus ja edu reaalses elus tulla ei tahtnud, kordaminekute uks hoopis sulgus. «Tegelikult juhtus igapäevase kanepisuitsetamise järel see, et mul kadus huvi elu vastu. Sulgesin end teinekord mitmeks päevaks kuskile, minu isiksus lõhestus, ma ei osanud enam inimestega rääkida, ei julgenud neile otsa vaadata, mul oli tohtu laiskus ja ma ei näinud mingit mõtet midagi teha. Ainuke mõte, mis tegelikult peas keerles, oli see, et kust saada uus doos,» meenutas Kukk.

«Fentanüüli otsa sattudes hakkas peale minu maapealne põrgu.»

Kui teismelisena uskus Kukk, et kanep avarab tema mõttemaailma, siis kahekümnendasse eluaastasse jõudes oli olukord hoopis teine. «Mul lõppes korralik ajutegevus – kanep hoopis jättis mind ühtede ja samade mõtete vangiks,» selgitas ta. «Kui arvasin, et mõnuaine avab minu ajus uue ukse, siis läks just vastupidi, ukseid blokeerisid. Lõpuks oli kanepi suitsetamisest arenenud

fentanüüli- ja heroinisõltuvus. Mul on 17 tuttavat ja sõpra surnud, olen ise saanud 10-15 korda üledoosi, mu perekonna vara on hävinenud – olen oma narkovõlgade pärast pidanud maamajad pangale panti panema. Tegelikult sellesama esimese lõbusa proovimise tagajärjel juhtuski, et kaotasin oma elus kõik. See, et ma üldse elus olen, on suur ime!»

Jalule tõusta aitas ka Kukul Lootuse küla, mille piiskop Märt Vähi rajas oma vanaisa maadele, kus esialgu oli vaid ilus mets ning jõgi. «Minu pojad olid pidutsejad, kes palju jõid. Lõpuks läksid nad Kanadasse ja kui ma neile sinna külla läksin, ei osanud ma nendega kuidagi hakkama saada,» rääkis Vähi. «Neil olid mõttes vaid ohjeldamatud peod ja narkootikumid! Olin nende peale päris tige, aga mis sa teed? Siis mõtlesin, et võiksin oma poja Andrew' reisile kaasa võtta, et lihtsalt koos olla. Olin üllatunud, kui ta üksipäev ütles: «Isa! Iga inimene saab oma elu kergesti hävitada, aga vähesed teevad seda, mida sina teed. Mina pigem teeksin seda, mida sina teed.» See oli mulle selline püha moment, et ma ei julgenud suudki lahti teha. Kartsin, et rikun asja ära.»

Nüüd tegutsevad isa ja poeg Lootuse külas sõltlasi aidades koos, üks Eestis ja teine Kanadas.

Vähi sõnul aitab sõltlasi pereliikmete siiras hoiak. «Tagantjärele mõtlen, et oleksin võinud olla vait ja rohkem oma poegi kuulata,» lausus ta. «Esmane, mida vanem saab teha – on oma laps lihtsalt ära kuulata. Sest kurjustamine ei tööta. Vaja on kuulata ja püüda aru saada, isegi siis, kui sa aru ei saa. Laps peab tajuma, et teda kuulatakse ja armastatakse.»

Oluline on olla lapsega aus

Ka Kukk on seda meelt, et lihtne aja maha võtmine ja siiras vestlus võib olla otsustav tegur. «On suur asi, kui lapsevanem saab oma lapsega sellise kontakti, et laps tõesti julgeb oma mured välja rääkida,» ütles Kukk. «Tihti algab see siis, kui lapsevanem tahab oma lapse usaldust võita ja on ise teise suhtes aus. Kui näiteks lapse-

AINULAADSED MAAILMA päästekomando. «Viie minutiga oleme valmis startima! Maastikusõiduk UTV, mis sobib hästi näiteks kevadiste

vanem küsib lapselt, kuidas sul täna koolis läks, siis laps küsib vastu: aga kuidas sul isaga läheb? Siis ema ütleb, et oi, mul läheb isaga väga hästi! Aga laps teab, et eile õhtul nad karjusid teineteise peale. Ja kui laps näeb, et vanem temale valetab, miks siis tema peaks tõde rääkima? Ütleb samuti, et oi, mul läheb ka koolis väga hästi! Kui aga lapse ja lapsevanema vahel tekib sõprussuhe,

koholi, mis aitab neil sedustada ja halvast sisust lahti saada. Aga kui se ja vanema vahel tekib ne usaldus, ei pea selle minema kuhugi mujale. See ei tohi muidugi uskuma da lapse valesid, eriti järjevaid rahanõudeid, vaid siin leib olla päris karm.»

Kui karmi vanema ar on hea sõber, ei tähend Vähi sõnul veel dude kadu. «Kui olen kellegi hea ja näen, et too s kurvist välja, siis olen karm külla teda keeleta – ä seda!» selgitas t ma hoian teda t Kui hea sõber n oleksin, kui üt et tee, mis sa ta Ka Kuke tuleb kindlast karm juba es

Keskuse puutöököda kasvatab endistel päevavarastel harjumust iga päev tööd teha.

kui laps saab tõsiselt rääkida, kuidas Peeter teda koolis kiussab või et ta läks Mariast lahku, on usaldus juba tekkimas. Üldjuhul ei oska noored oma seemise valuga ise hakkama saada, siis leiavad nad sageli valded sõbrad, narkootikumi ja al-

te n-õ uudishimust ajen kanepimahvide suhtes. «sevanemal on roll rääkida noorte ellu. Ja kui vaja, si karm. Näiteks lubada küll minna, aga mitte lubada ööseks jääda. Kui on teakell 10 või 11 tuleb ema-rele, on noorel vastutus k